

1) Etnický konflikt vo Ferganskej kotline

Jozef Mičic

Príčiny konfliktu

Jednou z hlavných príčin, prečo tento konflikt vznikol je **rozdelenie Ferganskej kotliny ako jednotného geografického celku medzi tri rôzne štáty počas vlády ZSSR.**

Ferganská kotlina je historicky jednoliatym celkom. Pôvodné hranice medzi jednotlivými skupinami sa zakladali skôr na príslušnosti ku kmeňu, územiu, či islamu a nie samotnej etnicite skupiny. Sovietska administratíva rozdelila územie medzi tri rôzne sovietske republiky, bez ohľadu na historický vývoj oblasti čoho dôsledkom bolo rozdelenie tradičnej geografickej a historickej jednoty územia. Počas trvania ZSSR mali tieto umelé hranice minimálny vplyv na ekonomický, sociálny a politický vývoj územia, nakoľko hranice neboli nijakou prekážkou obchodu, voľného pohybu osôb, či priamo migrácie populácie. Rovnako nepredstavovali prekážku pre interetnické spojenia, najčastejšie vo forme sobášov, keď sa jednotlivé manželstvá mohli skladať z členov dvoch rozdielnych etník a dvoch rozdielnych sovietskych republík. Počas sovietskej perestrojky, keď dochádzalo k uvoľňovaniu kontroly územia sovietskou administratívou, sa takéto rozdelenie ukázalo byť jedným z hlavných zdrojov problémov. Tento problém sa najvýraznejšie prejavil práve pri konflikte v Oši, kde veľké časti pôdy patrili práve Uzbekým farmám, ktoré boli v kolektívnom vlastníctve a mnohé z nich mali silné obchodné vzťahy práve s farmami a ekonomickými centrami v Uzbekistane a nie v Kirgizsku. ...

....Územie Ferganskej kotliny sa rozdelilo nielen medzi tri nové administratívne celky, ale aj medzi tri rôzne etnické skupiny s novovytvoreným a umelo integrovaným národným povedomím, ktoré okrem posilnenia spolupatričnosti v rámci etnickej skupiny zvýraznilo rozdiely od iných etnických skupín a vo veľkej miere odstránilo spoločné znaky....

.... Pestovanie bavlny má v oblasti dlhú tradíciu, bavlna sa z oblasti vyvážala už v polovici 19. storočia (Stringer 2003: 150). Pestovanie bavlny sa rozšírilo predovšetkým medzi tými kmeňmi, ktoré žili usadeným spôsobom života, čo vytváralo ekonomické prepojenie s kmeňmi, ktoré sa usadili na západ od Ferganskej kotliny, na území dnešného Uzbekistanu a severného Turkménska. S pestovaním bavlny boli teda viac spojené kmene, ktoré by sme mohli označiť za uzbecké, na rozdiel od kirgizských a tadžických, u ktorých prevažoval nomádsky spôsob života a chovanie dobytká....

.... Jednou z ďalších príčin konfliktu vo Ferganskej kotline sú je geografické podmienky, ktoré určujú zároveň jej sociálny a ekonomický vývoj. Táto oblasť má v porovnaní s ostatnými územiami v Strednej Ázii veľmi úrodnú pôdu, dostatok vody a v neposlednom rade zásoby ropy. Navyše Ferganská kotlina leží na historickej Hodvábnej ceste a v minulosti bola jedným z významných bodov, kde karavány s tovarom z Číny zastavovali pred prechodom do suchších oblastí na západe od kotliny. Tieto geografické výhody teda teoreticky poskytujú oblasti výhodné klimatické podmienky v porovnaní s ostatnými časťami Strednej Ázie pre spoľahlivý ekonomický rozvoj a s ním aj spojené lepšie životné podmienky. Je preto prirodzené, že aktéri, ktorí v oblasti pôsobia majú snahu tieto podmienky využiť v maximálnej možnej miere pre svoj prospech....

.... Jednou z ďalších príčin vypuknutia etnického konfliktu vo Ferganskej kotline je distribúcia pôdy.. Túto príčinu môžeme analyzovať v dvoch rovinách. Jednak je to podľa toho, komu pôda patrila, prípadne ktorému národu bola pridelená v pozemkovej reforme

ZSSR v 20. a 30. rokoch 20. st. pri vytváraní zväzových republík a tiež podľa toho, na čo sa pôda využívala....

.... Poslednou z demografických podmienok, ktoré v oblasti spôsobili vznik etnického napätia a konfliktu boli **deportácie rôznych menšín z rôznych území práve do Ferganskej kotliny**. Najvýraznejšiu demografickú zmenu spomedzi týchto deportácií spôsobilo **premiestnenie Meškétskych Turkov** do Ferganskej kotliny v roku 1944 na nariadenie Stalina. Deportácia znamenala **príchod malej, cudzej menšiny do oblasti, v ktorej dominoval už vyše dvadsať rokov formujúci sa uzbecký národ**....

Tab. 1. Zloženie obyvateľstva Ferganskej kotliny				
Geografická jednotka	Uzbeci (%)	Tadžici (%)	Kirgizi (%)	Rusi (%)
Uzbekistan	75,8	4,8	0,9	6,0
<i>Ferganská kotlina</i>	<i>84,2</i>	<i>5,0</i>	<i>3,2</i>	<i>3,0</i>
Andižan	85,0	1,4	4,2	3,9
Fergana	83,6	5,5	2,1	4,9
Namangan	85,1	8,8	1,1	1,9
Kirgizsko	14,2	0,8	60,3	15,7
<i>Ferganská kotlina</i>	<i>26,7</i>	<i>1,6</i>	<i>73,5</i>	<i>2,7</i>
Oš	28,0	2,1	63,8	2,4
Džalalabád	24,5	0,6	67,3	3,3
Oš/mesto	40,9	0,4	29,1	n.a.
Tadžikistan	24,8	68,4	1,3	3,2
<i>Ferganská kotlina</i>	<i>31,3</i>	<i>56,9</i>	<i>1,2</i>	<i>6,5</i>

https://is.muni.cz/th/144202/fss_b/bakalarska_praca_3.1.pdf?info=1;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dfergansk%C3%A1%20kotlina%26start%3D1

2) Kyrgyzstán už rok čeká na spravedlnost, hrozí nová etnická řež

leš8. června 2011 12:01

V pátek uplyne rok od chvíle, kdy se **etnický různorodý jih Kyrgyzstánu** na několik dnů **proměnil v krvavé bojiště Kyrgyzů a Uzbeků**. Trestu se dosud takřka nikdo nedočkal, což se podle zprávy organizace Amnesty International může stát rozbuškou pro další etnické běsnění.

"Neúspěch při předvedení těch, kteří podněcovali k násilnostem, do rukou spravedlnosti, může vytvořit úrodnou půdu pro semínka další nesnášenlivosti a budoucího porušování lidských práv," řekla podle britské stanice BBC Nicola Duckworthová, ředitelka Amnesty International pro Evropu a Střední Asii.

Obavy jsou na místě. Brutální čtyřdenní řež mezi dvěma etnickými skupinami na jihu Kyrgyzstánu si loni vyžádala přes 470 lidských životů. **Stovky obyvatel** plodné **Ferganské kotliny utrpěly zranění a stovky tisíc lidí přišly o střechu nad hlavou.**

Násilnosti vypukly hlavně ve městech Oš a Džalalabád a roznítily je zvraty v celonárodní politice, které se odehrály o necelé dva měsíce dříve. **V dubnu 2010 padla vláda a tehdejší prezident Kurmanbek Bakijev musel uprchnout ze země.** A nestabilita ve vládě ovlivnila hlavně jih, kde vypukly nepokoje.

Už poněkolkáté a jistě ne naposledy. **V oblasti Ferganské kotliny, jejíž součástí je i jih Kyrgyzstánu, dochází k etnickým potyčkám řadu let. Vlna se často klade sovětskému diktátorovi Josifu Stalinovi, který, nehledě na rozvrstvení etnických menšin, rozdělil ve 20. letech minulého století údolí mezi Uzbekistán, Kyrgyzstán a Tádžikistán.** Po rozpadu SSSR ale etnické spory vyvřely na povrch v plné síle.

Čekání na spravedlnost

Čerstvá zpráva AI, která nese název "Čekání na spravedlnost" (Still waiting for Justice) nyní upozornila na fakt, že **kyrgyzská vláda zatím skoro vůbec nepotrestala osnovatele loňských protestů.** Navíc text uvádí jen nahlášené případy, ve skutečnosti bylo různých přepadení atd.mnohem více.

Zpráva také viní kyrgyzské bezpečnostní složky z "používání neúměrné síly". **Ztráty na životech tehdy utrpěly obě strany, nicméně 74 procent mrtvých patří k uzbecké menšině.** Jenže vládní vyšetřovatelé zatím potrestali hlavně Uzbeky. Soudy v uplynulém roce vydaly 27 **doživotních trestů - všichni obvinění byli etničtí Uzbekové.**

"Zákon musí být naplněn, aby dokázal obnovit důvěru mezi etnickými skupinami a zabránit budoucímu krveprolévání. Všechny zločiny včetně zločinů proti lidskosti musejí být vyšetřeny ve spravedlivém řízení," dodala Duckworthová.

http://zpravy.idnes.cz/kyrgyzstan-uz-rok-ceka-na-spravedlnost-hrozi-nova-etnicka-rez-pbq-/zahranicni.aspx?c=A110608_114636_zahranicni_btw

3) Geopolitika a energetické zdroje Strednej Ázie – stret záujmov mocností

Branislav Cíbik

Čo sa týka štátnych hraníc v Strednej Ázii, **nezávislé štáty sa stotožnili s niekdajšími koloniálnymi hranicami**, ktoré však miestami vôbec nerešpektujú miestne pomery, pretože boli vytvorené tak, ako to vyhovovalo záujmom kolonizačných veľmocí. Mierovými zmluvami boli definované **borders** (užšie právne a politické pojatie), no otázka **frontiers** (širšie sociálne pojatie) – hlavne **pohraničné zóny so zmiešaným obyvateľstvom**, predstavujú v niektorých prípadoch **geopolitický problém....**

.... Jedným z príkladov je **Ferganská kotlina** - najhustejšie osídlená oblasť zovretá medzi Kirgizskom, Tadžikistanom a Uzbekistanom....

.... Pomerne detailne sa Strednou Áziou zaoberá Zbigniew Brzezinski. Vo svojej knihe *Veľká Šachovnica* upriamuje pozornosť na stred Eurázie, ktorá sa po roku 1991 stala „čiernou dierou“, „akoby niekto z mapy sveta vyrval geopolitický Heartland.“) **Strata ideologickej kontroly** a redukcie sovietskeho impéria **priniesla do regiónu geopolitický zmätok**. Z regiónu sa tak stal tzv. **eurázijský Balkán** – ústredná zóna globálnej nestability, kde **vládne mocenské vákuum....**

.... Stredná Ázia je vo všeobecnosti považovaná za región z najväčšou korupciou na svete....

https://is.muni.cz/th/89191/fss_m/Diplomova_pracaMVZ_Cibik.pdf?info=1;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dfergansk%C3%A1%20kotlina%26start%3D1

4) Věra Exnerová: Ferganská kotlina - hnízdo islámského fundamentalismu?

04.06.2001

Vlády středoasijských států se stále více obávají militantních islamistů, kteří se již dvakrát, v letech 1999 a 2000, pokusili proniknout do úrodné Ferganské kotliny a vytvořit zde islámský stát. **Ferganská kotlina**, ležící v srdci střední Asie, **je považována za zdroj islámského fundamentalismu** v celé oblasti. Řeč je většinou o ferganském fundamentalismu, wahhábismu, politickém islámu atd. **Celá kotlina je dnes rozdělena mezi tři státy - Uzbekistán** kontroluje území obývané většinou obyvatelstva, **Kyrgyzstán** vysočiny, **Tádžikistán** pak přístupové cesty. To také určuje cíle radikálů, kteří usilují o získání vlády především nad uzbeckou částí kotliny, k čemuž používají jako základěn území hornatého Tádžikistánu.

Kořeny radikálního islamismu

Téměř všechny radikální islámské skupiny v oblasti, a zvláště ty, které vycházejí z Ferganské kotliny, usilují o historickou a politickou obnovu chalífátu z dob čtyř prvních chalífů. Ti jsou v očích většiny muslimů symbolem spravedlivého vládnutí, bratrských vztahů a rovného dělení hospodářských výtěžků.

Pokusy o návrat spravedlivého chalífátu ovšem ve středoasijském prostoru nikdy nepřekročily hranici proklamací. Četné pokusy sovětské moci o sekularizaci zvláštního způsobu myšlení ferganských obyvatel a snahy o vykořenění převládajícího systému hodnot prostřednictvím propagandy a rusifikace vedly vždy k přirozené skryté opozici.

Na začátku 80. let došlo ve Ferganské kotlině k obrození islámu, který se projevoval návratem islámských rituálů do každodenního života v tom nejširším měřítku. To vyhovovalo státní moci, která vnímala návrat dodržování rituálů jako největší hrozbu oficiální ideologii. V roce 1983 tak Ústřední výbor Komunistické strany Uzbekistánu v podstatě otevřel cestu fundamentalistům, když umožnil přístup do státní televize a tisku prakticky každému, kdo vystupoval proti uctívání kultu svatých a konání poutí. Ferganští fundamentalisté se tak spojili se státem, aby získali více příznivců, a tajné služby začaly zavírat oči nad jejich aktivní činností.

Až o několik let později si ovšem státní moc uvědomila, že jejich dřívější spojenci se stali nesmiřitelnými a velice aktivními šířiteli čistého islámu a vágně formulovaných, ale svým významem jasně politických sloganů. Nastala vlna zatýkání a výhružek, nové hnutí již ale ve Ferganské kotlině zapustilo hluboké kořeny. Mezitím začínající perestrojka navíc otevřela cestu dalším neoficiálním hnutím, a to především nacionalistickým. **Proces reislamizace obyvatelstva byl tak mohutný**, že politici začali komunikovat s náboženskými osobnostmi, a dokonce islamizovali svůj propagandistický slovník. Rekonstruovaly se staré mešity a stavěly nové, vše ze státních peněz.

Zároveň **začala především do Uzbekistánu pronikat radikální islámská hnutí**, strany a náboženské organizace **z arabských zemí**, Pákistánu a méně často z Íránu. Kromě finančních prostředků s sebou přivážely nové myšlenky a náboženskou literaturu. Nejlépe tyto myšlenky

přijaly skupiny ve Ferganské kotlině, kteří s příchozími navázaly úzké kontakty a přejaly jejich strukturu, metody a teoretická učení.

Mocenské orgány nezávislé republiky neměly příliš zkušeností s bojem proti fundamentalistům, a pokusily se proto potlačit jejich činnost sovětskými metodami represí. **V roce 1992 tak byla zahájena vlna represí** proti islamistům a byla zakázána činnost všech stran a hnutí založených na náboženství. Mnozí odešli do exilu, do Tádžikistánu a Afghánistánu. V rámci represí ovšem byli postihováni i lidé, kteří nosili tradiční muslimské oblečení a chodili do neoficiálních mešit. **Některé náboženské osobnosti prostě zmizely.** Například jeden z nejznámějších imámů ve střední Asii, Abduvali Mirzojev, pocházející z Andižanu, byl opakovaně zatčen a v roce 1995 zmizel úplně.

Tato opatření však neměla vliv na religiozitu obyvatelstva a navíc způsobila přiklonění původně liberálnějších a nepoliticky orientovaných imámů k radikálům. Fundamentalisté odpověděli na přirozenou politickou a sociální pasivitu obyčejných lidí a aktivní kampaní získali rychle hlavní slovo v procesu reislamizace.

Fundamentalistické organizace

Jednou z nejdůležitějších organizací působících na území Ferganské kotliny je strana **Hizb ut-tahrir al-islami (Strana osvobození)**. Byla založena v Palestině v roce 1953 a do střední Asie začala pronikat v 90. letech. V roce 1992 v Uzbekistánu objevila uzbecká pobočka strany Hizb ut-tahrir ve Ferganě a v Taškentu. Zhruba ve stejné době začala být aktivní také na jihu Kyrgyzstánu a v Tádžikistánu. **Vzhledem k průchodnosti hranic ve Ferganské kotlině se tak velmi rychle rozšířila do všech tří částí kotliny.** V Kyrgyzstánu se hnutí soustřeďuje především v oblasti Oše, kde se také skrývá velké množství islamistů z Uzbekistánu. Svobodnější atmosféra v kyrgyzské části kotliny umožňuje straně větší aktivitu.

V této oblasti bylo také zabaveno velké množství literatury vyzývající k boji proti vládnoucím režimům a založení islámského státu řídicího se islámským právem šari'a. Všechny materiály byly přizpůsobeny místním podmínkám včetně metod náboru a návodů tajných operací. Letáky pravidelně rozdáváné do všech poštovních schránek volají po džihádu proti zkorumpovaným vládnoucím elitám ve střední Asii, které shromáždily do svých rukou veškerou politickou a ekonomickou moc.

Fundamentalistická literatura se na jih Kyrgyzstánu dostává především z uzbecké části Ferganské kotliny a ze zahraničí. Letáky jsou ovšem tištěny v samotném Kyrgyzstánu a vysoká úroveň překladů svědčí o tom, že radikální hnutí podporují vzdělání Kyrgyzové. Navíc strana Hizb ut-tahrir trvale pracuje mezi kyrgyzskou mládeží a členové této strany jsou především mladí lidé, které přitahuje myšlenka nastolení spravedlivé vlády a ekonomického rovnostářství. Podle materiálů hnutí je Hizb ut-tahrir politická strana, jejíž **ideologií je islám** a jejímž **cílem je obnovení chalífátu** a další **šíření islámu prostřednictvím džihádu**. Ideologie strany klade hlavní důraz na vedení aktivní kampaně prostřednictvím dovážené literatury. Koordinační centrum celého hnutí sídlí v Londýně. Strana má oficiální webové stránky v mnoha jazycích (www.hizb-ut-tahrir.org), ve všech muslimských zemích je ovšem zakázána.

Kromě Hizb ut-tahrir v oblasti operují další organizace. Jedná se většinou o malé teroristické skupiny, rozvíjející činnost v celé Ferganské kotlině. Většina z nich je spíše

podobná Islámskému hnutí Uzbekistánu než straně Hizb ut-tahrir, členové těchto organizací jsou ochotni chopit se zbraní v boji proti státu.

Politické elity z Ferganské kotliny, které byly odstaveny do ústraní, mohou ve spojení s islámskými extrémisty vidět možnost jak dosáhnout moci ve státě. Faktem zůstává, že existence účinných ozbrojených vpádů vytváří prostor pro politickou příležitost, kterou mohou využít nespokojené frakce v rámci uzbecké vládnoucí elity.

Kde získávají fundamentalisté podporu?

Ve Ferganské kotlině dnes žije více než 10 milionů lidí. Má vysokou hustotu osídlení, největší v celé středoasijské oblasti (asi **550 lidí na km²**). Náboženské přesvědčení a sociální nespokojenost jsou hlavní faktory, které přitahují lidi k radikálnímu islamismu. Zacházení vlády s těmi, které považuje za nepřátele státu na základě spojení s neoficiálními islámskými organizacemi, je tak tvrdé, že staví obyvatele do skryté i otevřené opozice. Ve Ferganské kotlině i obecně ve střední Asii je obyvatelstvo politicky velice pasivní a inklinuje k podpoře zavedené politické moci kvůli zachování statu quo.

V důsledku pronásledování rodinných příslušníků podezřelých **se okruh stoupenců radikálů zvyšuje, především vzhledem k rozvětvené rodinné struktuře** a soudržnosti v rámci komunity. Právě tradiční rodinná struktura v kotlině vede k tomu, že skoro každý zná někoho z 50 000 až 100 000 internovaných osob. Navíc vytvoření byrokratické mašinérie pro řízení proti-islámské kampaně dosáhlo v Uzbekistánu neuvěřitelných rozměrů. Před deseti lety bylo v celé zemi ne více než 40 000 policistů, dnes je jich stejný počet jenom v Taškentu. Mnozí lidé se policie bojí, a proto radši nedávají najevo svoji příslušnost k islámu ze strachu ze zatčení. Obyvatelé samozřejmě byli zvyklí na neustálou kontrolu tajných v dobách Sovětského svazu, ovšem relativní svoboda po získání nezávislosti změnila vnímání osobní svobody a podobné sledování je dnes vnímáno jako útok, navíc když **například kyrgyzská vláda islám oficiálně podporuje.**

Snahy o kontrolu islámské činnosti jsou nejvíce charakteristické pro Uzbekistán, ale v posledních letech jsou uplatňovány i v sousedních státech. Kyrgyzstán není schopný zabránit zasahování uzbecké státní služby do svých vnitřních záležitostí a **mnoho radikálů, kteří utekli po represích do jižního Kyrgyzstánu, je zatýkáno uzbeckou bezpečností přímo na kyrgyzském území.**

Tádžikistán se i přes atmosféru národního smíření po skončení občanské války pokusil zabránit šíření vlivu islamistů. Tádžické území ovšem slouží jako základna pro vpády do Ferganské kotliny, některé části území navíc nejsou dodnes pod kontrolou tádžické vlády.

Jedním z nejdůležitějších faktorů mobilizujících podporu islamistů mezi obyvateli kotliny je ekonomická situace a ztráta důvěry ve snahy vlád zlepšit životní podmínky venkovského obyvatelstva. Stále fungující kolektivní družstva podřízená centrálně plánované ekonomice pěstují bavlnu a pšenici a sklizeň pak musí prodávat státu hluboko pod tržní cenou. Velký počet obyvatelstva žijícího na venkově má problémy vůbec uživit rodinu. Před rokem 1995 se většina obyvatel z nedostatku jiných příležitostí živila tradičním způsobem obchodování v kotlině - výjezdy do zahraničí za levnými nákupy, které pak prodávali doma. Zákaz, který byl vyhlášen na vývoz ovoce a další výrobky, špatná platební schopnost na domácím trhu a následný zákaz volné směnitelnosti měny vedl k **zruinování střední vrstvy obchodníků.** Tito lidé se připojili k řadám fundamentalistů, kteří ve svých tezích zastávají volný obchod.

Státní program na rozvoj střední a malé zemědělské a průmyslové produkce se vyvíjí velice pomalu kvůli špatné daňové politice a neexistenci efektivní ochrany malého a středního obchodu. **Příznivci chalífátu tak nabízejí alternativu, která je sice populistická a nerealistická, ale přesto atraktivní pro zkrachovalý soukromý obchod.**

Druhou hlavní motivací pro podporu islámských radikálů je otázka spravedlnosti. Vliv myšlenky chalífátu jako modelu dokonalého státního systému a spravedlivé vlády je velice silný právě v kontextu násilných a nepromyšlených činů státních orgánů proti jednotlivým skupinám věřících. **Vládu lidé vnímají jako zkorumpovanou a překračující své pravomoci**, a v podmínkách, kdy jsou lidé postihováni za své morální a náboženské postoje, je změna vlády jedinou cestou k spravedlnosti. Především **idea rovnostářství**, základ idealizovaného původního chalífátu, láká v době rostoucí sociální a ekonomické diferenciací mladé lidi, z nichž většina má v současnosti velmi omezené možnosti studia a zaměstnání. Potenciál islámu jako organizačního faktoru pro vytváření ovšem není ovlivněn hloubkou znalostí o náboženství, ani stupněm historické sounáležitosti s islámem. **Kyrgyzové jsou například považováni za nepřiliš horlivé muslimy**. Přesto získaly ozbrojené vpády do Batkenské oblasti v roce 1999 určitou podporu mezi místním obyvatelstvem, což souviselo s nízkou pozorností bišecké vlády věnované vzdálenému jižnímu regionu země. **V Uzbekistánu, a v posledních letech také v ostatních středoasijských zemích, nemají obyčejní lidé možnost jakýmkoli legálním způsobem zasahovat do politiky státu, což nakonec způsobuje nárůst podpory islamistického hnutí.**

V případě dalších výpadů islámských militantů na území Ferganské kotliny je proto možné očekávat již relativně širokou skrytou i otevřenou **podporu obyvatelstva**. Většina obyvatel ovšem stále není připravena podporovat jakékoli formy radikalismu a zachování míru je pro ně hlavní podmínkou přežití v už tak nepříznivých poměrech.

Chudoba a strádání

Ignorováním specifík Ferganského údolí a útoky proti místním kulturním, intelektuálním a politickým projevům **si středoasijské vládnoucí režimy pouze znepřátelují místní obyvatelstvo a radikalizují** kdysi nenásilnou **sekulární opozici**. Ekonomická situace a ztráta důvěry ve snahy vlád zlepšit životní podmínky venkovského obyvatelstva jsou jedním z nejdůležitějších faktorů mobilizujících podporu islamistů mezi obyvateli kotliny. Většina obyvatelstva začíná pomalu chápat, že sociálně-ekonomické reformy zkrachovaly a do budoucna nelze očekávat nic než chudobu a strádání.

Věra Exnerová

<http://www.infoservis.net/art.php?id=991641662>

5) Interview s vůdcem Hizb-e Tahrir

(překlad článku je publikován s laskavým svolením autora)

Ahmed Rašid

Central Asia and Caucasus Analyst

Biweekly breefing

22.11.2000

V prvním interview s prominentním představitelem největší středoasijské ilegální islámské strany, Hizb-e Tahrir, je vysvětlena filosofie strany a její cíle. **Strana je přísně tajná** a interview může být publikováno za podmínky, že **nebude prozrazeno místo rozhovoru ani jméno jejího vedoucího představitele**.

„**Hizb-e Tahrir byla založena v Saudské Arábii** v roce 1950 a v této době byla jednotná s hnutím *wahhabija*. Ale brzy jsme objevili rozdíly a oddělili jsme se. Hizb-e Tahrir chtěla pracovat s lidmi v každé zemi s přihlédnutím ke specifickým a **uvádět do praxe šariu** (islámské právo) **mírovými prostředky**, zatímco wahhabisté byli extrémisté, kteří chtěli partyzánskou válku vytváření islámské armády. Hizb-e Tahrir byla založena na principech *Džadidistického hnutí* (islámští modernisté ve Střední Asii v době carského Ruska) v 19. století, kteří měli plán sjednotit celý muslimský svět do jednoho velkého chalífátu. Hizb-e Tahrir byla v sovětské době ilegální a mnozí její členové byli ve vězení. Ale dnes máme desítky tisíc členů po celé Střední Asii (60 000 členů v Taškentu, 20 000 v Chodžentu) a **jsme velmi silní především ve Fergánské kotlině**. Ale strana zůstává v ilegalitě. Z Uzbekistánu se rozšířila do Kyrgyzstánu a Tádžikistánu.

Neoponujeme súfismu, ale ani je nepodporujeme. **Hizb-e Tahrir věří, že ženy musí pracovat a vzdělávat se, ale musí nosit hidžáb** (pokrývka hlavy, ale nikoliv obličej), **nikoliv burchu** (pokrývka celého těla). Hizb-e Tahrir podporuje hnutí Taliban v Afghánistánu a mnoho členů Hizb-e Tahrir uprchlo před chaosem ve Střední Asii do bezpečí Afghánistánu. **Taliban má některé dobré myšlenky. Chce čistý islámský stát**. Ale rozdíl mezi námi je ten, že **Hizb-e Tahrir chce moderní život zde na zemi**, aby bylo možné nebe na zemi a také chce připravit lidi na cestu do nebe (*džannat*) po smrti. Nemáme žádné zvláštní vztahy s Usámou ben Ládinem, ale protože podporuje všechna islámská hnutí ve Střední Asii, je zde proto velmi známý. **Jsme zásadně proti Židům a Izraeli. Nechceme je zabít, ale musí Střední Asii opustit**. Spolu s Židy jsou největším nepřítelem islámu Spojené státy.

Karimov je ve slepé uličce ve snaze lavírovat mezi uspokojováním Ruska a islámských hnutí. **Prezident Karimov si musí vybrat mezi Ruskem a islámem a bude si muset vybrat islám, aby udržel Rusy daleko odtud**. Ale jestliže Rusové vstoupí do Uzbekistánu, bude to pro Hizb-e Tahrir velmi dobrá situace, protože se dotkne všech, začne násilná polarizace a válka. **Karimov zde nemá budoucnost**. Je zde příliš mnoho korupce a špatné politiky. Není zde zaměstnání, ekonomicky skomírá, bohatí nepomáhají chudým, jak to přikazuje islám a vláda nedělá nic pro chudé, a proto jsou lidé rozhořčení. Ale i v Karimovově vládě je mnoho dobrých lidí, a tak nazrává čas svrhnout vládu zevnitř, protože někteří se k nám přidají. Ale kdo zná plány Alláha?“

http://slavomirhorak.euweb.cz/hizb-e_tahrir.htm

6) Uzbeký diktátor zavítal do Bruselu, ale k jeho pozvání se nikdo nehlásí

24. ledna 2011 14:44, aktualizováno 19:16

Uzbeký prezident Islam Karimov je na své první oficiální návštěvě Bruselu od zrušení unijních sankcí za brutální potlačení povstání ve městě Andižan. **Unie vyzvala Uzbekistán k demokratizaci a dalším reformám. Pak nic nebrání dalšímu rozvoji vztahů**, řekl předseda Evropské komise José Manuel Barroso. Rozhovor, během něhož šéf komise Karimova vyzval k propuštění politických vězňů, byl podle Barrosa velmi otevřený. Sám Karimov před novináře nepředstoupil, ale podle některých zpráv hlubší demokratické reformy přislíbil.

Zprávy o příjezdu Karimova do Bruselu zvedly vlnu rozhořčení mezi uzbekými aktivisty v zahraničí a organizacemi na ochranu lidských práv. Při střelbě vládních jednotek do davu demonstrantů v Andižanu před šesti lety zemřelo až 1 500 lidí. Taškent udává o řád menší počet obětí a mezinárodní nezávislé vyšetřování masakr odmítá.

Evropská unie sankce zrušila před dvěma roky a třiasmdesátiletý diktátor se nyní konečně vydal do Bruselu. **V belgické metropoli ale panují velké rozpaky a k pozvání Islama Karimova se nikdo nehlásí.**

V sídle Severoatlantické aliance také kroutí hlavami. "NATO toto pozvání do Bruselu **neiniciovalo**," řekl serveru euobserver.com zdroj z aliance. "Uvnitř komise panuje kvůli té kritice trochu podrážděnost," dodal mluvčí belgického ministerstva zahraničí Bart Ouvry, který ale popřel zprávy EU, že se belgičtí diplomaté chystají s Karimovem setkat.

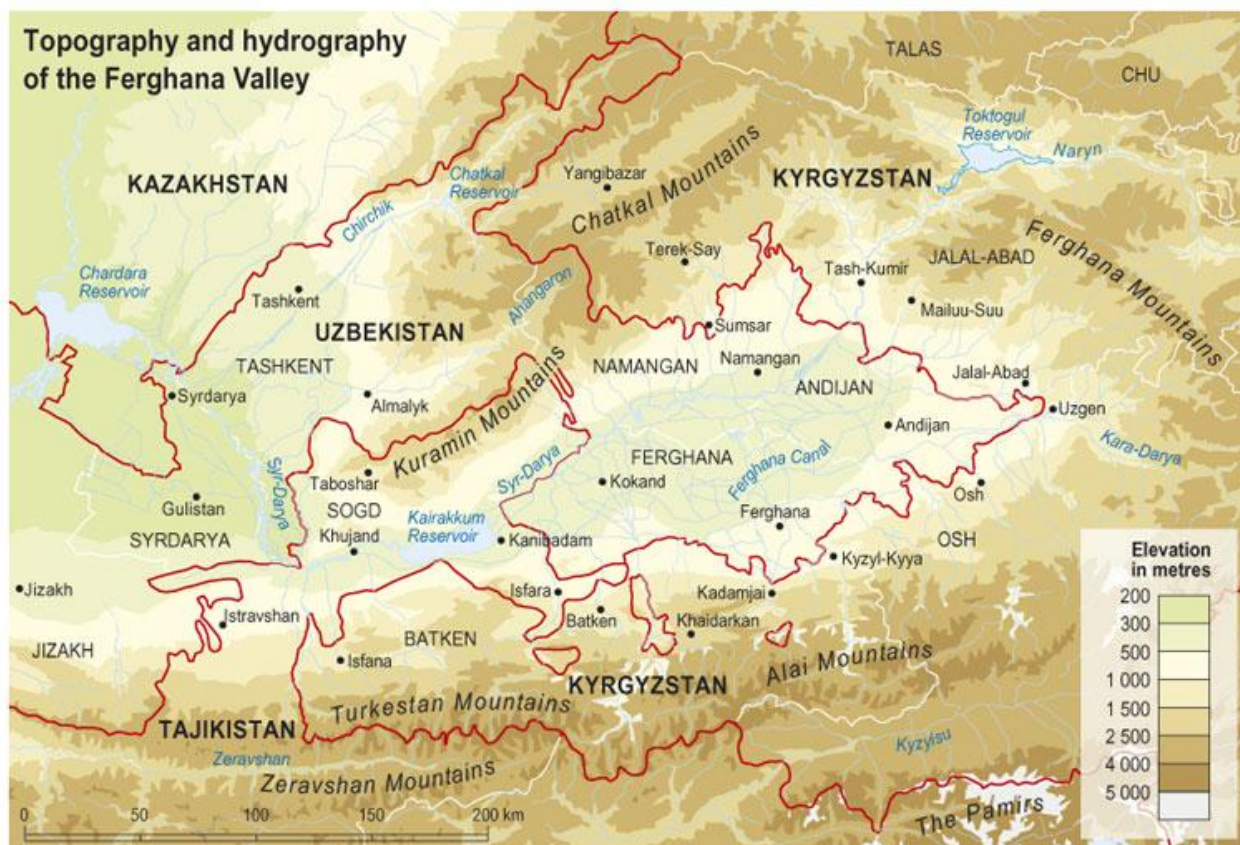
Příliš důležitá země

Proti návštěvě uzbekého diktátora plánuje v Bruselu protestovat Amnesty International, Human Rights Watch se chystá publikovat zprávu podrobně popisující zločiny režimu v Taškentu. **Ze středoasijské země pravidelně přicházejí děsivé zprávy o mučení politických vězňů.**

Výjimkou není mučení elektrickým proudem či znásilňování zadržených žen. Human Rights Watch v roce 2002 popsala případ zadrženého muslima, kterého bachaři ve vězení uvařili zaživa. "Jsem si jistá, že **v Uzbekistánu je každý měsíc zabito pět nebo šest politických vězňů**," řekla uzbeká bojovnice za lidská práva Mutabar Tadžibajevová. Stav lidských práv v Uzbekistánu se od zrušení sankcí v roce 2009 podle ní nijak nezlepšil.

Představitelé EU a NATO slibují, že téma lidských práv během jednání s Karimovem rozhodně přijde na pořad dne. **Uzbekistán je ale příliš strategicky důležitá země, než aby si mohli státníci v Bruselu Karimova rozzlobit.** Prioritou současných rozhovorů jsou energetické zájmy Unie a logistická podpora spojeneckých jednotek bojujících s Talibanem v Afghánistánu, který s Uzbekistánem přímo sousedí.

http://zpravy.idnes.cz/uzbecky-diktator-zavital-do-bruselu-ale-k-jeho-pozvani-se-nikdo-nehlasi-13w-/zahranicni.aspx?c=A110124_143247_zahranicni_aha

THE MAP DOES NOT IMPLY THE EXPRESSION OF ANY OPINION ON THE PART OF THE AGENCIES CONCERNING THE LEGAL STATUS OF ANY COUNTRY, TERRITORY, CITY OR AREA OF ITS AUTHORITY, OR DELINEATION OF ITS FRONTIERS AND BOUNDARIES.

MAP BY VIKTOR NOVIKOV AND PHILIPPE REKACEWICZ - UNEP/GRID-ARENDAL - APRIL 2005

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Prezident Karimov a vládnoucí uzbecké kruhy

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Uzbekové – obyvatelé uzbecké části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Etničtí Kyrgyzové – obyvatelé kyrgyzské části Ferganské kotliny

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí

Radikální islamisté – členové či spřízněnci Hizb – ut – Tahrir a dalších hnutí